

VIHREÄ LEGUAANI ELI IGUAANI

Iguana iguana
(Engl. Green Iguana)

Iguaani on terraariossa pidetyistä liskolajeista kookkaimpia.

Suuri koko asettaa liskon hankinnalle omat vaatimuksensa, mutta mikäli harrastajalla on kotonaan mahdollisuus tarjota liskolle sen kaipaamat olosuhteet ja tilat, saa tästä hienosta lajista todella mielenkiintoisen ja persoonallisen terraarioeläimen.

Vihreä leguaani eli iguaani kuuluu liskojen alalahkoon (Sauria) ja siinä leguaanien heimoon (Iguanidae).

Laji on alkujaan kotoisin Etelä- ja Väli-Amerikasta, Meksikosta Brasilian eteläosiin. Lisäksi lajia tavataan Paraguailla ja Vähä-Antilleilla. Pieniä populaatioita on myös Floridassa ja Havaijilla.

Naaraiden pituus on yleensä alle 130 cm, koiraiden noin 150 cm, lähes kaksi kolmasosaa tästä mitasta on häntää.

Keskimäärin laji elää terraario-oloissa noin 15-vuotiaaksi, mutta 20-vuotiaaksi eläminen ei ole tavatonta, vanhin yksilö oli kuollessaan 29-vuotias.

Iguaanit ovat luonnossa uhanalaisia ja kuuluvatkin CITES II/B-liitteeseen, joten niiden myynti ilman asianmukaisia papereita (alkuperätodistus) on kielletty. Varmista siis aina iguaania ostaessasi, että sillä on vaadittavat asiakirjat.

TERRAARIO

Iguaanit ovat arboreaalisia, eli ne viettävät pääosan elämästään puiden oksilla, joten terraarion korkeus on leveyttä tärkeämpää. Koska kyseessä on erittäin suureksi kasvava lisko, ei pohjapinta-ala voi silti olla kovin pieni. Jonkinlaiset minimitat yhdelle iguaanille ovat 200x80x200, mitä suurempi sen parempi.

Mikäli majoitat useamman iguaanin samaan terraarioon, kasvaa tilantarve huomattavasti. Iguaanit ovat todella reviiiritoi-

sia ja siitä syystä onkin viisainta majoittaa kukin lisko omaan terraarioonsa, sillä reviiirikiistat ovat todennäköisiä.

Varauksella niitä voidaan pitää myös ns. haaremissa, jossa on yksi koiras ja useampia naaraita tai useampia naaraita yhdessä, mutta naaraatkaan eivät välttämättä tule toimeen, joten lisko-
jen erottamiseen on varauduttava. Pareittain pidettynä taas ongelmaksi muodostuu se, että lisääntymisaikana ja joskus sen ulkopuolellakin koiras ahdistelee naarasta jatkuvilla paritteluyrityksillään, mikä rasittaa molempia liskoja ja pahimmillaan naaras voi menehtyä jatkuvaan munimiseen.

Jos kuitenkin asutat useita iguaaneja samaan asumukseen, pidä vain suunnilleen samankokoisia yksilöitä samassa terraariossa ja tarkkaile, että jokainen niistä saa ruokaa, eivätkä ne tappele.

Älä koskaan sijoita samaan terraarioon kahta koirasta, sillä ne todennäköisesti ottavat verisesti yhteen. Koska suljetussa tilassa heikompi koiras ei pääse poistumaan vahvemman reviiiriltä, voivat tappelut jatkua niin kauan, että heikompi yksilö kuolee.

Nuorena iguaanit tulevat toimeen keskenään hyvin ja ne voidaan majoittaa samaan terraarioon, mutta sukukypsyyden lähetessä alkavat reviiirikiistat.

Huolehdi, että terraario on ehdottoman pakovarman ja että siinä on riittävä ilmanvaihto. Varmista terraarion riittävä koko jo ostotilanteessa Faunattaren henkilökunnalta.

TERRAARION SISUSTUS

Iguaanit viettävät valtaosan ajastaan vesistöjen varsilla kasvavien puiden oksistoissa. Mikäli vaara uhkaa ne hyppäävät oksilta veteen ja lahjakkaina uimareina polskivat tiehensä.

Maahan iguaanit laskeutuvat pääasiassa vain kiistelemään reviiiristä ja lisääntymään.

Terraarion sisustuksessa kannattaaakin pyrkiä jäljittelemään juuri eläimen luonnollista elinympäristöä, sillä yksi terraarioeläinten omistamisen parhaista puolista on juuri kauniit, luonnonmukaisesti sisustetut terraariot, jotka tuovat palan luontoa kotiisi. Pienellä vaivan näöllä iguaanille onkin helppo rakentaa upea terraario, joka on paitsi liskoille mukava koti, silmää hivelevä sisustuselementti.

Pohjamateriaalina voit käyttää esim. lannoittamatonta turvetta, kookosturvetta, kaarnahaketta tai näiden sekoitusta, on tärkeää, että pohjamateriaali kestää kosteutta homehtumatta. Kauniin ja luonnollisen näköisen pohjan saat, kun lisää esimerkiksi turvekerroksen päälle kaarnahaketta, kuivia lehtiä jne.

Lisäksi sisustukseen tarvitaan tietysti lukuisia kiipeilymahdollisuuksia, sillä iguaanit ovat erinomaisia kiipeilijöitä. Muista kiinnittää oksat huolellisesti esim. terraarion kattoon tai seiniin esimerkiksi akvaariosilikonilla tai ruuveilla, jottei lisko voi niitä oksalta toiselle loikkiessaan kaataa, sillä aikuinen iguaani voi painaa useamman kilon.

Panosta erityisesti terraarion yläosien sisustukseen ja huolehdi, että siellä on liskollesi myös riittäväsi näkösuojaa. Esim. muovi – ja silkkikasveja on helppo kiinnittää terraarion yläosiin ja ne tarjoavat liskollesi luonnollista näkösuojaa.

Voit myös istuttaa terraariioon myrkyttömiä eläviä kasveja, mutta todennäköisesti iguaani syö ne tai ruttaa ne kiipeillessään rikki.

Sisustaessasi terraariota rajana on vain mielikuvituksesi. Voit esimerkiksi rakentaa terraarioosi itse näyttävän taustan. Lisätietoa terraarion sisustuksesta saat tietysti Faunattaren henkilökunnalta!

OLOSUHTEET

Koska iguaanit ovat päiväaktiivisiä, ne tarvitsevat ehdottomasti UVB-valon. Terraariioon tuleekin sijoittaa vähintään 5% UVB:ta sisältävä UVB-loisteputki (esimerkiksi ExoTerra % UVB-putki), joita myydään lemmikkieläinliikkeissä. UVB-putki vaihdetaan uuteen 6-12kk välein valmistajan ohjeen mukaan, sillä niiden UVB-teho heikkenee käytön myötä. Voit käyttää myös monimetallivalaisimia tai elohopeapurkauslampuja, jotka toimivat sekä UVB:n, että lämmönlähteenä.

UVB on varsinkin kasviksia syöväälle lajille tärkeä D-vitamiinin lähde, sillä kasvisruokavalio ei sisällä juuri lainkaan D-vitamiinia. UVB-säteiden avulla iguaani kehittää ihollaan D3-vitamiinia, joka vaikuttaa eläimen kalsiumaineenvaihduntaan. Vitamiinillisellä ei voi korvata UVB-valoa.

UVA-säteellä on todettu olevan liskoille psykologinen vaikutus, eli se mahdollisesti vaikuttaa mm. lisääntymisintoon ja aktiivisuuteen. Valon avulla lisko pystyy myös erottamaan eri vuorokaudenajat toisistaan. Huomaa, että UV-säteet eivät tule lasin läpi, joten lamppu sijoitetaan joko terraarion sisä-

puolelle tai esim. verkkokaton päälle.

Valaistusta pidetään päällä n. 12-14 tuntia vuorokaudesta, kesällä pidempään ja talvella lyhemmän aikaa.

Kuten monet muutkin matelijat, myös iguaani kaipaa terraarioonsa lämmittelyalueen voidakseen säädellä ruumiinlämpöään. Terraarion toinen pääty tehdään lämmittelyalueeksi, jossa lämpö saa kohota 35-45 asteeseen. Muualla terraariossa 23-26 astetta on sopiva lämpö. Koska iguaanit ovat päiväaktiivisiä ja luonnossakin paistattelevat päivää puiden oksistossa, joten terraariossakin lämmön tulee tulla ylhäältä päin, jotta se vastaisi luonnollista lämmönlähdettä, aurinkoa. Lämmönlähteenä käytetään siis lämpölamppua, joka sijoitetaan niin, ettei lisko voi polttaa itseään siihen.

Yöksi myös lämmitys sammutetaan ja lämpö saa laskea noin 20 asteeseen. Valaistus ja lämmitys on helpointa pitää säännöllisinä ajastimen avulla.

Sekä veden että terraarion lämpötila saisi olla 24-30 astetta päivisin, yöllä muutaman asteen vähemmän.

Iguaanit elävät luonnossa usein veden lähellä ja ovat erinomaisia uimareita. Terraariioon tuleekin sijoittaa vesiastia, joka on mielellään niin kookas, että lisko mahtuu sinä vaivatta kokonaan pinnan alle. Vesi pidetään puhtaana suodattimen avulla tai vaihtamalla se päivittäin. On tärkeää huomioida, että etenkin nuoret yksilöt eivät välttämättä tajua juoda kupista, joten pari kertaa päivässä sumuttaminen pitää paitsi yllä sopivaa ilman kosteutta, takaa, että iguaani saa myös juodakseen pisaroista.

Ihanteellinen suhteellinen ilmankosteus on noin 70-80 %. Tämä ylläpidetään sumuttamalla tai sijoittamalla terraarioon ilmankostutin.

RUOKINTA

Iguaani on kasvissyöjä, toisin sanoen luonnossa se syö ravinnokseen pääasiassa kasvien lehtiä, kukkia ja hedelmiä.

Ravinnon laatuun ja monipuolisuuteen on kiinnitettävä suurta huomiota, jotta vääränlaisesta ravinnosta johtuvilta kasvuhäiriöiltä ja muilta ongelmilta vältyttäisiin. Lisko ei itse erota kasvien terveellisyyttä, epäterveellisyyttä eikä myrkyllisyyttä, joten onkin omistajan tehtävä huolehtia siitä, että ravinto on iguaanille sopivaa.

Etenkin kasvavan iguaanin kalkintarve on suuri. Ravinnossa tulisikin kiinnittää huomiota kasvusten kalsium-fosforisuhteeseen (Ca:P). Keskimäärin ravinnon tulisi sisältää kalsiumia ja fosforia suhteessa 2:1.

80 % ravinnosta tulisi olla ei-hedelmäisiä kasviksia. Vaihtoehtoja, joissa Ca:P suhde on lähellä ihanteellista ovat mm. endiivi, fenkoli, kaali, mangoldi, persilja, pinaatti, sinimailasen idut, vesikrassi ja voikukan lehdet. Muita vaihtoehtoja ovat mm. kesäkurpitsa, kiinankaali, kyssäkaali, lehtisalaatti, lanttu, linsin idut, parsakaali, porkkana, punakaali, retiisi, savoijjinkaali, sikurisalaatti ja varsiselleri. Mainittakoon myös kurkku, kurpitsa, paprika ja tomaatti – näissä Ca:P suhde on aiempia epäedullisempi mutta lisukkeena nekin sopivat hyvin.

Ravinnosta korkeintaan 20 % saa olla hedelmiä, sillä hedelmät ovat usein hyvin sokeripitoisia ja ravintoarvoltaan heikkoja. Useiden hedelmien Ca:P –suhde on myös epäedullinen leguaanille.

Kaaleja, lanttua ja naurista liskolle kannattaa tarjota vain silloin tällöin, sillä pääasiallisena ravintona ne saattavat aiheuttaa kilpirauhasen vajaatoimintaa ja struuma.

Pinaatti sisältää kalsiumia sitovia oksalaatteja. Pinaattia tulee tarjota vain harvoin, jos

ollenkaan. Pinaatin lisäksi oksa-
laatteja on myös mm. raparpe-
rissa ja joidenkin juurikkaiden
lehdissä. Raparperia leguaanille
ei tule tarjota lainkaan, sillä sen
lehdet ovat myrkyllisiä ja muut-
kin osat tulisi keittää. Juurikkai-
den lehdissä Ca:P suhde on
usein ihan-teellinen, mutta jollei
niiden oksalaattipitoisuudesta
ole tietoa, kannattaa niitä tarjo-
ta vain harvakseltaan.

Erittäin suositeltavaa on idät-
tää leguaanille sinimailasta,
vihreitä linssejä, mungpapuja
ym. Kesällä kannattaa puhtaasta
paikasta kerätä mm. voikukkaa
ja apilaa. Puiden lehdistä koivu
sopii leguaanille hyvin. Näitä voi
myös kuivata tai pakastaa talven
varalle.

Iguaanille ei tule tarjota mi-
tään eläinperäistä ravintoa.
Edelleen sitkeässä elää usko-
mus, että iguaanille tulisi antaa
mm. kissanruokaa. Tämä on
erittäin haitallista liskon ruoan-
sulatukselle ja liiallinen proteei-
ninsaanti voi johtaa jopa munu-
aisten pettämiseen ja liskon
kuolemaan.

Etenkin kasvavan iguaanin
kalkin tarve on suuri, joten D3-
vitamiinia sisältävää kalkkival-
mistetta tulee lisätä ruokaan
mieluummin jokaisella ruokintaker-
ralla. Kerran-pari viikossa lisä-
tään monivitamiinijauhetta.
Aikuiselle eläimelle näitä lisää
voidaan tarjota harvemmin.

LISÄÄNTYMINEN

Iguaanien kasvattaminen on jo
vuosia onnistunut hyvin, mutta
muutamien seikkojen takia tulee
iguaanien lisääntymistä aina
harkita tarkkaan; paitsi naaraan
terveyden kannalta, tulee myös
miettiä, pystyykö löytämään
vastuullisen kodin jopa kymme-
nille pienille iguaaneille.

Pienten poikasten sukupuolen
määrittäminen saattaa osoittau-
tua mahdottomaksi, mutta

kookkaamman yksilön tunnis-
taminen on jo helpompaa. Koi-
ras on naarasta kookkaampi,
sen leukapussi on suurempi ja
selkäpiikit pidemmät. Koiraan
reisien sisäpinnalla erottuu fe-
moraalirauhasten rivi selkeäm-
min kuin naaraalla ja hännän
tyvessä on havaittavissa koiraan
sukuelimen, hemipeniksen ai-
heuttama pullistuma. Lisäksi
koiraan luonne saattaa olla
”machompi”, se pullistelee
kurkkupussiaan, nyökyttelee
päättään ja uhoaa peilikuvalleen.

Iguaanit tulevat sukukypsiksi
noin 3-4 vuotiaina. Lisäännyttä-
miseen tulee käyttää vain riittä-
vän suuria, terveitä ja hyvässä
ravitsemustilassa olevia liskoja,
sillä munien tuottaminen on
naaraalle äärimmäisen raskasta.
Naaras lakkaa syömästä n. 4
viikkoa ennen munintaa. Tämä
ei ole ongelma, jos lisko on terve
ja sen elimistössä on riittävästi
kalsiumia, mutta puutteellisesti
ravitulle naaraalle voi kehittyä
nk. kalkkihalvaus, joka oireilee
mm. nykimisinä ja kouristuksina
ja voi olla kohtalokas. Riittävästä
kalsiumin saannista on siis huo-
lehdittava jo hyvissä ajoin ennen
lisäännyttämistä.

Kantoaika on n. 65 vuorokaut-
ta. Kantava liskonaaras on taka-
ruumiistaan hyvin turpea. Naa-
raalle tulisi järjestää oma terra-
rionsa muninnan ajaksi. Luon-
nossa vihreä leguaani munii
kaivamiinsa onkaloihin, terra-
rionna naaras tarvitsee muninta-
laatikon. Munintalaatikkoksi sopii
mikä vain laatikko, jonka sisään
naaras mahtuu ja jonka kanteen
saa tehtyä reiän. Laatikko ei saa
olla kovin suuri ja sisäänmeno-
aukkokin saa olla hieman ahdas.
Terraarioon voidaan myös sijoit-
taa muoviputki, joka johtaa
viistosti laatikkoon – näin laatik-
ko muistuttaa luontaista onka-
loa. Laatikkoon laitetaan lan-
noittamatonta turvetta, joka
pidetään kosteana. Naaras mu-

nii 20-40, mutta mahdollisesti
jopa 65 munaa.

Munat haudotaan erillisessä
haudonta-astiassa noin 28-30 C
lämmössä. 20 cm pituiset poika-
set kuoriutuvat noin kolmen
kuukauden kuluessa.

Huomioithan että tämä lisään-
tymisohje on tiivistetty, joten
tutustu huolellisesti lajin lisään-
nyttämiseen jo etukäteen.

MUUTA HUOMIOITAVAA

Toisin kuin nisäkkäät eivät mate-
lijat odota hoitajaltaan yhteisiä
seurusteluhetkiä. Liiallinen kä-
sittely saattaa pahimmassa ta-
pauksessa aiheuttaa niille stres-
siä, josta saattaa seurata ruoka-
haluttomuutta ja muita ongel-
mia.

Iguaanit ovat kuitenkin hyvin
reviiritietoisia eläimiä, joten
poikasesta asti käsittelyyn tot-
tunutta eläintä on helpompi
käsitellä aikuisenakin. Huomioi,
että iguaanilla on pitkät, terävät
kynnet, joilla se tarttuu kiinni
kiipeillessään.

Kokiessaan itsensä uhatuksi,
iguaani pullistelee ja levittää
leukapussinsa auki. Se voi myös
pitää sähisevää ääntä varoi-
tukseksi. Jos tämä ei auta, lisko
voi lyödä vahvalla hännällään tai
purra kipeästi.

Jos lisko lakkaa pitkäksi aikaa
syömästä, käyttäytyy oudosti tai
on sairaan oloinen, ota yhteyttä
matelijoihin perehtyneeseen
eläinlääkäriin. Yllättävien
tilanteiden varalle on hyvä
selvittää jo etukäteen, mistä
löydät matelijoiden hoitoon
perehtyneen eläinlääkärin.

Huolehdi hygieniasta, monet
matelijat saattavat kantaa luon-
nollisena suolistobakteerinaan
salmonellabakteeria.

Teksti ja kuvat © Faunatar-ketju.
Ohjeen jakaminen ja kopiointi sallit-
tu ainoastaan Faunatar-ketjun
myymälöille.

